Մանզումէի էֆքեար սէնէտէ 300 նիւսխէ վէ-
բիլիպ, սէնէվի գըյմէ-
թի խթանպօլ իչին 250
ղրշ. վէ ալթը այըրը 125
ղրշ. թաշրալար իչին
բօսթա բարասը իչինտէ
օլարագ, սէնէվի գըյմէ-
թի սաղ ագճէ 250 վէ
ալթը այըրը տախի 125
ղրշ. տուր։
Վէ պէհէր նիւսխէսի
40 բարաեա սաթըրը։

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ

Իլանաթըն ոլէնդ սաթը-
ըը իչին պիրինճի ատֆաճ
իքինճի ատֆա 2, վէ իւ-
չիւնճիւ վէ սայիր ատֆա-
լար իչին 1 ղրշ. Իլան սը-
բասընա զօնուլմայան ի-
լանըն սաթըրը 5 ղրշ տուր։
Մէքթուպ վէ սայիրը
Գալաթատա Բէյնճէլմպիհ
բազարընտա վագը Ն. 23
Իրսի խանընտա Կարա-
պէտ 8. Փանոսեան իսմի-
նէ կէօնդէրիլմէճէք տիր։

ԱԼԹԸՆՃԸ ՍԷՆԷ ՀՅԼԱ ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 21 1871 ՕԳՈՍՏՈՍ 25 ՇԱԲԱԹՕՒ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 6 ՆԻՄԷՐՕ 1681

ԻԼԱՆԱԹ

Զարշուի քէպիր տախիլինտէ վագը Զուգուր խանընտա եօգարքի գաթտա 6 նիւմէրօլու օտատա Էրմէնի միլլէթինտէն զաթըն պիրիսի, Ֆրանսըզճա, Օսմանլըճա, Էրմէնիճէ, վէ իլմի բա-գամ, վէ տէֆթէր թութմագ ուսուլի էօյրէթմէքտէ օլտուղունտան, մէզքիւր լիսանլարը էօյրէնմէք իսթէէնլէրին մալիւմիւ օլմագ իչին իլանընա իթիպար օլունուր։

———

ՍՕՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ

Մէմալիքի ֆսանիկէնին Սօսիէթէ ժէնէ-բալ թէսմիէ օլունան չիրքէթի ուսուլի եէսի, 1871սէնէսի ալափրանկա օգոստ. 15 տէն պաշլաեարագ, մուայէն վագրթ իչին օսմանը լիրաը օլարագ վէ կիւզէթիսի իլէ ագճէ գալուլ իսէճէկինի, վէ վիրիլէն ոգճէլեէ պէտէլ, Ֆայիզի աչըզ սոնարգ պօնօլարը վիճէկինի էհալիյէ իլան իսէր, մէզքիւր Ֆայիզին Ֆիկրթը եէնի պիր իլան օլունաճաեատէք սթիտէքի վէճհ իւզրէ գարարլաշտըրըլմըշ տըր։
Գաթիլն պիրտէն էքի այ իչին վիրիլէն
ագճէ Ֆայիզի 3 0|0 սէնէտէ
» իքինճէն տէօրթ » 4 0 0 սէնէտէ
» տէօրթտէն ալթը » 0 0 սէնէտէ
» ալթը վէ այ օնտանզիեատէսի 6 0|0»

———

ԳԸՐԸԳՃԸ ԻԼԱՆԸ

Քըրբգճը Սիմոն Եազմաճեան հաֆ-թատա իւչ կիւն, եանի ճիւմաա վէ բազար կիւնլէրի սապահտան ախշամա գատար վէ շարշէնպիհ կիւնլէրի էօյ-էյէ տէկին Պէյ օղլունտա Աղա ճա-միսի ճատտէսինտէ քեային Վիջէնցո Ծաննինի էճզախանէսինտէ հաղըր պուլունուպ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէնլէրին քըրբգճա օլան իսաթէլիք-լէրինին էմրի թէսավիսինէ պագաճա-ղընը վէ իսթէնիլանիկի սաաթտա տա-խի իսանէնէլէրինէ վիղիթա իտիպ սա-նաթընը իճրա իլլէմէկէ հաղըր պու-լունաճաղընը բաղպէթլու էհալիյէ ի-լան իտէր։

———

ԼՕՀԶՈՒՆ ԼԻԶ ՍՈՒՆՈՒ

Դուզնտան ոտէնմալը

Բրուսիանըն հէքիմլիք Ագատէմիասը վէ էն միւթէպէր հէքիմլէր, վէ ուսումէն քեաֆիֆէյի հէքիմլիք Ագատէմիալարը թարաֆընտան թահսին օլունմուշ օլան մէզքիւր ԼԻԶ ՍՈՒՆՈՒՆՈՒ իսթիմալ իտէ-նին եիւզիւնտէ վէ էլլէրինտէ նէ գըզել լէք փէյտա օլուր, նէ եիւզիւ կիւնէշ-տէն եանար վէ նէ տէ պուրուշուր։ Կէ-րէք գատընլար վէ կէրէք էրքէքլէրին թէնինէ պէեալըգ վէրտիքտէն պաշղա տէրէյի եուսուշատան մէզքիւր սուեան դուվվէթինի թէճրիպէ իլէ թանընմըշլար տըր։ Մէզքիւր ԼԻԶ ՍՈՒՆՈՒ, եալընըզ Գալաթատա Եիւքսէք Գալտրըրմտա 68 Ն. իլէ միւրաղաամվէ Մ. Վէյլիչ գում-բանեասընըն մաղազասընտա սաթըլըր։

———

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ԵԱՆԿԸՆ ԻԶԻՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆԴ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

	(Լիր. Ինկ.)
Ասըլ սերմայէ	2,000,000
Շիմայէտէք քեարատան արթըրըլմըշ	3,091,910
Գումբանեանըն եըլլըգ իրատը	900,000

Իշպու գումբանեա 1809 տա, եանի պունտան 62 սէնէ էվվէլ թէշքիլ օ-լունմուշ օլուպ, վէ քէնտիսի սերմայէսինտէն մատտէ քեարատան արթըրը-ղը պիւյիւք մէպլաղ իլէ տիւնեանըն էն պիւյիւք շիրքէթլէրինին սըրասընա կէչմիշ տիր։

Կէրէք էհալինին քէնտի մաղազասընտա, վէ կէրէք Իսթանպօլ վէ Գա-լաթա կիւմրիւքլէրինտէ պուլունան մալլէրի, վէ կէրէք էվ, մաղազա վէ էպնկյէի սայիրէ վէ եշեա, քէօյլէրտէ վէ եախսա շէհիր իչինտէ սիկուրթա իթմէք իչին իլան իտէր։

Սիկուրթա թութմագ իսթէյէնլէր, Գալաթատա Գէորգ պէյ խանընտա Ն. 9, մէզքիւր գումբանեա թարաֆընտան գուտրէթը քեամիլէսի պուլու-նան ավէ ղզթմ. ՈՒԻԼԻԵՄ Ր. ՍՈՒՆ ա միւրաճաաթ լյլէմէլէրի։

ՐՕՊԼՐԴԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Նորին Կայսերական Վեհափառութեան Իրատէով հաստատուած այս վարժարանը պիտի սկսուի սեպտեմբեր 3/15 Ռումելի–Հիսարի Նորաշէն և գեղեցիկ շէնքին մէջ։

Թէ նախապատրաստական և թէ վարժարանական դասերուն մէջ ուսանողներ պիտի ընդունուին վերոյիշեալ ժամանակին մէջ։ Ամեն դիւրութիւն կը մատակարարուի Հայ ուսանողաց գրաբար և աշխարհաբար Հայերէնի գիտութիւնը ստանալու, եւ նաև Եւրոպիոյ և Արեւելից ուրիշ լեզուներ ու կատարեալ դաստիարակութեան մը համար հարկ եղած բոլոր ուսմունքը դաս կը տրուի։

Աւելի մանաւոր տեղեկութեանց համար դիմելու է Զ. Ս. Հանսընի եւ ընկերաց Կալաթայ կամ Հիսար վարժարանի վերատեսուչին։

Պ. ՀԱՄԼԻՆ Վ. Ա.

———

ԷՅՐԷԹԻ ՏԻՇԼԷՐ

Նէ վաղրթ պիր աղըզտա տիշ կէօրէք տիր օ ադընն պիշիմի չիրքին տիր, թէլ-ֆուզ թէպտիլ օլուր, նէֆէս գօգար, նա-ֆազանընն հաղի թէքմիլ ատյիլ տիր, վէ ինսանընն էօմրիւ պիր տիւղյէ հասթալըգ տըր։

Պիր տիշի հէմ հէքիմ վէ հէմ սանա-թքեար օլմագ լազըմ տըր, էյրէթի տիշ-էրի էօյլէ պիր եէրինէ եագըշտըրմագ ի-չին քի թապիի տիշլէրտէն հիչ ֆարկը օլ-մասընն, վէ թէլափուզա վէ սէրթ նաֆա-գալարը չինէմէյէ գօյալըգ վէրսին, վէ ինսանընն լէհհէսինի էսկի հէյեթինէ կէ-թիրսին։

Էյրէթի տիշլէր թապիի տիշլէրի թութ-մահա պիր եարտըմ օլմալը տըրլար։

Հիչ պիր աղրը օլմաեարագ գօնուլտուղ-տան սօնրա, էօյլէ պիր ույար աղրղա քի, էյրէթի տիշլէրի թագտըրան ատամ, քէն-տիսի պիրէ պիր գաչ կիւնտէն սօնրա էյ-րէթիլէր թապիլիէրտէն ֆէյրք իսէմէզ։

Էյրէթի տիշլէր ասլա նէ գըրըլմալը, նէ տէ թէպտիլ օլմալը տըրլար։

Իէթէ ուսումինին հագգը տըր, հէր հանկը տիշճիտէն օլուր իսէ օլսուն պու չէյլէրի թալապ իթմէյէ։

Եաղըզ քի Թիւրքիատա տիշճի մէքթէ-պի եօղ տուր, ինսանատա նէ քի էյրէնիր իսէ օնու եապընըզ պիրիր։ Ինսան մէսէլա հայվանլար կիպի ատղուշտան իւզմէք պիր-մէզ։

Պունտան մատտա չօղ սանաթքեարլար քի պունտան օթուզ սէնէ մուգատտէմ ըլք ալէա սատեըլապիլիրլեր իսէ, օն սէնէ-տէն պէրու պու սանաթըն կէրէք Բարիս-տէ վէ կէրէք Լօնտրատա իթտիյի թէղատ-տիւմիւն արդատընտան կիրէճմիշլեր տիր։ Իսկի էթրաֆըմըզտաքի չէյլեր իլերի կիթ-տիկվէք կէրի կիթմիշ սայըլըրըզ։

Պունուն իչին պաղըլարը սանաթըմըզը գուսուր զանն իտէրլեր, վէ քէնտի տէրա-լերինի կիզլէրլեր, վէ կէրէք էմնիյէթսիզ-լիք իչին, կէրէք գօրգու իչին էյրէթի տիշլէրին Ֆայիտէսինտէն մահրում գալը-լար։

Տօղթօր Տօրինի, 20 սէնէ Բարիստէ վէ իքի սէնէտէն պէրու իսթանպօլտա 500000 տէն գիեատէ տիչ գօմուշ տուր։ Պունտան պաշս օլունապիլիր եարտըղը տիշլէրին նէ տէրէճէտէ քէմալինէ եէթիշմիշ օլտուղու։

Ֆիեաթ հագգընտա մէշհուր տուր օքչ-լամ քի. «Թէղատիւմ ուսմուպլուգ կէթի-բիր» տէր, օնուն իչին Ֆիեաթլար բէք գարար տըր։

Տօղթօր Տօրինի, միւշթէրիյէ պաղար հէր կիւն սաաթ ալափրանկա 11 տէն 5է գատտար Պէյ օղլունտա Ասմալը Մէճիտ զո-զաղընտա 13 նիւմէրօ իլէ մուրաղգամ խանէտէ։

Տօղթօր Տօրինի պիրատէր քէղա միւշ-թէրիյէ հէր կիւն սաաթ ալափրանկա 8 տէն 5է գատտար Իսթանպօլտա քէօրրիւ պաշընտա Պալըգ բազարը ճատտէսինտէ 53 նիւմէրօ իլէ մուրաղգամ մաղազասընտէ։

———

ԳԱԼԱԹԱՅԻ ԹԱՆԿԸ ԻԹԹԻՍԱԼԻՆՏԻ Մ. ԳՕՐԻՇՕՆԷՐԻՆ

8 նիւմէրօլու մաղազասընտա սաթըլըր վէ սաթըն սաթըրէրօպա տէվլէթլէրինին քեաֆիֆէյի իգրամլիկէլի իսթիգրարագ պիէթլէրի Մէզքիւր մաղազասընտա միճէիճէիրթի, սաղի վէ սաղի գօրտօնու տարի տարի սաթըլըր։
Հէրքիմլիքի թարաֆընտան բիլաշտա ամբարտըմը օլան սուլ սէհիմլիքի իւչ գա-ղարտըրմայլէր։
Մ. Քօրէօնէրին մաղազասը, կէրէք էնճէպի մէրմէրէրտէ վէ կէրէք պուրասա բիլաշտա ամբարտըմը սէհիմլիքը սաթըլար։
Հէր նէվի պօրտա մուամէլաթը ատր իւչտէ օլունուր, վէ հէր նէվի գուրուշտան սահիմլիքի վիրիլիր։
Մաղազասընա պուլունուն եաղընա հէրկէս ամարտի ամարտը։
Սեպտեմբեր 1 տէ, Ակամանընն 1864 սէնէսի խթիեարտա պիլիթլերի
» » Դէքօրի հէրլին խթիեարտա պիլիթլերի
» » Սիկուրտի հէրլին » » »
» » Գօնթ Բարլինէրտ » » »
» 16 Միլան հէրլի » » »
Գաղթ» 1 Գուբրիշ հէրլին սահիմլերի հէքիլէնճէք թէքմիլ իգրամլիկէլի գաղանան բրօմիսէրաթիպը 1 հէրլէք սէնճիմլի

	100,000 Ֆր.
	20,000 »
	8,000 »
	24,000 »
	50,000 »

ԻՍԹԱՆԳՈԼ 25 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ԳՕՄԻՆԻՈԹԼԷՐԻՆ ՄՈՒՀԱԲԷՄԷՍԻ

(Տիւնքի Նիւսխէտէն պագբայէ)

ՕԳՈՍՏՈՍ 23 ՄՈՒՀԱԲԷՄԷՍԻ

Րէյիս, Գօլէյէ —Սէն, Լա Սանթէ մահպաւսխանէսինին տիրէքթօրու պուլունտուզուն հալտէ, Ֆէրրէ իմզասը իլէ պիր էմնամէ ախզ իյլէտի՞ն մի։

Գօլէ —Էվվէթ։

Րէյիս —Մէզքիւր էմնամէնին մէալի նէ՞ իտի։

Գօլէ —Լօյլէ իթիմաա իտէրիմ քի, մէզքիւր էմնամէտէ, աթիտէքի սուրէթատ եազըմշ իտի։ —«Լա–Սանթէնին տիրէքթօր չէհրիսի, Վերսայլ ասաքիրինին եէթիշմէսի իւզէրինէ, ըէհին մագամընտա սագլանմշ օլան ատէմլերի, տէր հալ գաթլ իթտիրմէլի տիր»։

Րէյիս —Մէզքիւր էմրի իճրա իյլէտին մի։

Գօլէ —Խա՛յր։

Րէյիս —Լա–Սանթէտէ, հիչ ատամ գաթլ օլունտո՞ւ մու։

Գօլէ —Խա՛յր։

Րէյիս —Մէզքիւր էմնամէյի նէ՞ եաբաբն։

Գօլէ —Մէքթէպի հարպիյէտէ ժէնէրալ Պէրթէ վէրտիմ։

Ֆէրրէ —Էկէր մէզքիւր էմնամէ մէվճուտ պուլունմադտա իսէ, անբն հազուրա չբգարբլմասընը խթէր իտիմ։

Րէյիս —Սայիր էմնամէլէր տախի ախզ իյլէտի՞ն մի։

Գօլէ —Էվվէթ, էմնամէնին պիրիսի տէ, պարութ վէ միւհիմթը հարպիյէ իլէ տօլու եիկիրմի գրթա օմիպիւս արապալարը կէմէքտէ օլմասընը պիլտիրմէքտէ իտի. պէն անլէրի գապու իթմէքլիյի ըէտտ իթտիմ։

Ֆէրրէ —Մէզքիւր էմնամէյի պէն վիրմիշ օլտուղումու գապու իտէրիմ, լաքին օլ էվվէլքի էմնամէտէն ասլա պիր մալիւմաթըմ եօք տուր։

Պատէհու հիւքիմէթ վէքիլի, քէնտի նութգունուն տէվամընը թէքարէն էլէ ալարադ, չէօյլէ սէօյլէտի։

«Տիւնքի կիւն, Ֆրանսանընէ հալէ վաղ իտիլմիշ օլտուղունու, վէ մանպուսարը, հէվսի իւզէրինէ պիրտէնճէ աղբը պասմադտա օլան ճիւնհալարընը իյդահ իյլէտիմ։ Պու տէֆա, հէր պիրիսի իւզէրինէ այբը այբը իյդահաթա կիրիշէճէյիմ տիր։

«Պիրինճիսի Ֆէրրէ տիր, վէ էն աղբր ճիւնհալար տախի անընը իւզէրինատէ տիր։ Մէրդումուն տիմանտա կէօթէրտիյի թավը ու հարէքէթինի, վէ ումումի թադպիհէ, նէ սուրէթլէ կէօյիւս վիրմիշ օլտուղունու կէօրտիւնիւշ։

«Մէրդում պունտան ադտէմճէ, բօլիթիդաճա ճիւնհալար իլէ տէօրթ տէֆա մահպուսիեէթէ հիւքմ օլունմուշ տուր, վէ պու տէֆա տախի, Դօմինէ սաղ, վէ օլ մէլուն Բաուլ Բիկօլթուն իբինճիսի մագամընտա, բօլիս նազբրը պուլունմադտա իտի։ Մէրդում, Դօմինիւն էն ֆէնա իճրաաթլարընը սէպէպի եվվէլի, վէ իճրա իտիճիսի օլմուշ տուր։

«Ֆ՚ըրէ, Վիալայը, քէզալիք վէյսէյի սոյտուգտան սոնրա, անլէրին էօլտիւրիւլմէլէրինի էմր իյլէմիշ, ըէհին մագամընտա թուլթուլմուշ օլան ատէմլերին զարարլարընա տիկվիլմէլէրի իչին խոտտա իթմիշ, վէ Լա–Սանթէտէ պուլունան զապթ էդիլէրին գուրչունա թուլմալարը էմրնամէսինի իմզալամըշ տըր։

«Ֆէր, Բօլիս նէզարէթի տայիրէսինին, վէ մալիյէ նէզարէթի տայիրէսինին աթէշէ վիրիլմէլէրինի էմր իթմիշ տիր։

«Գօմիսնիւն հէր պիր զուլմարընտա պու ատէմին էլի վէ վահշիլիյի մէվճուտ պուլունմուշ տուր։

«Ապրիլին 18ինտէ, բաբասարբն վէ ալէլ խուսուս սէրբիսդոպոսուն դաթլ իտիլմէլէրինի թալապ իթմիշ, վէ քէնտի թէքլիֆի, եէքտիլ պիր գուրա իլէ գապուլ օլունմուշ տուր։

«Սիզ, Լանյիէնին շէհատէթինի տիյնէտինիզ, մէզքիւր շէհատէթ, Ֆէրրէնին 11ինճի տայիրէյի պէլէտիյէտէ վագը օլան պիր գաչ գբսսա մուհաքէմէլերէ հիւքմիյլէմիշ օլտուղունու, վէ պիզզաթ քէնտի կէօզլերի էօնիւնտէ իբի նէֆէր պէտապախթ զապթիյէ չավուշլարընը էօլտիւրիւլմէլերինի հիւքմ իթմիշ օլմասընը թաստիգ իյլէմիշ տիր։

«Լէկէր Միլլէթ մուհաֆըզ ասաքիրի օֆիչէրլը, գուրչունա թութուճու պիր թագըմ կէօնտէրմէքլիյի ըէտտ իթմիշ օլմասա իտի, սայիր գաթլ իտիլմէլէր տախի վուգու պուլաճագ իտի։

«Շիմտի կէլէլիմ, Դրէօզօեու ալթիսոթ իտէն, վէ Շիրքէթի միլլիյէ, Մէրքէզ գօմիթէյէ, վէ Դօմինէ աղա օլան, եանղըն պըրագան գումպարալարը վէ պօղուճու գումպարա վէ սայիրէլերի իմալ իտէն, վէ Ֆրանսայը խարապիյէթ կիրտասալընընն թաղղընա կէթիրմիշ օլան իսեանընն իլք սէրկէրտէլէրինատէն պուլունան Ասիյէ։

«Սիզ մէրդումուն, քէնտինէ դարշը օլան ազմիաթլարընը պիր դբսմընընն մէսուլիյէթինի դապուլ իթմիշ օլմասընը, վէ սոն տէրէճէտէ պիւյիք պիր արսըզլըդդա, իսեանընն շէրիֆիյինատէն պահս իթտիյինի իշիթտիրմիշ։

«Լաքին մէրդում, մուդու պուլան ատամ էօլտիւրմէքլիքլէրտէ, եանղըն պըրագմագլըդլարտա, վէ Դօմինիւն զուլմարընտա իշհադլըզը պուլունմուշ օլտուղունու, ինքեար իթմէքտէ տիր։ Մէրդում տէր քի, քէնտիսի, միւհիմմաթը հարպիյէ իսմալ իթմէք իչին քէնտի ֆապրիգասընա չէքիլմիշ օլտուղունան, Դօմինիւն իճրա իյլէտիյի չէյլերատէն քեամիլէն պի խապէր պուլունմադտա իտի։ Պէն զանթէն, Դօմինիւ աղալարընն քեաֆիֆէսինին տախի պիրտէնճէ մէսուլիյէթ թահթընտա պուլունմուշ օլտուղարընը թաստիք իթմիշ օլտուղումատան, թէքրարէն մէզքիւր մատտէ իւզէրինէ տէօնէճէք տէյիլիմ տիր։ Լաքին Ասի, ըէհին մագամընտա թուլթուլմուշ օլան ատէմլէր հագդընտա վէրիլէն հիւքմու իսմալամըշ, վէ մէզքիւր հիւքմին, ըէհին թուլթուլմուշ օլան ատէմլերին էօլիւմ սիճիլի օլտուղունու կէօսթէրմիշիմ տիր։

«Իսրայէն, տիւշմէնին Բարիսի ապլոգա իթմիշ վէ թօբա թուլթմադտա օլտուղու վագբթ, ճէմիյեթկեահարտա նութգլար սէօյլէմէքտէ, վէ պիր Ցիդդաթ գօմիթէսի թէշքիլէֆիքարլարընը զիքր իթմէքտէ իտի։ 7 ինճի տայիրէյի պէլէտիյէ թարաֆընտան, Գօմինէ աղա նասպ օլունուպ, քէնտի մանթօնէթասը իլէ պէրապէր, մէզքիւր տայիրէնին շէհիր էմանէթի գօնապընտա եէրլէշմիշ տիր։ Մէրդում էօրֆի թէվգբֆամ վէ մալ զապթ իտիլմէսինին մուճիտտի եախոտ հէմ թէօհմէթի օլուպ, քէնտինին մահպուս իթմիշ օլտուղու ատէմլերի սոյմուշ, վէ քէնտի մանթօնէթասընը, ճէվահիրլէր իլէ տօնաթմըշ տըր։ Իւրպէն Լիմնիյէթի ումումի գօմիթէսինին իհտաս իտիլմէսինէ գուրա վիրմիշ, վէ թահթընտա, գարշը գօեանընն պէյնինի հավաեա ուչուրմագլըգ էմրի պուլունմուշ օլտուղու հալտէ, պիր տէ խանէ արաշթըրըլմասը էմրնամէսինի իմզալամըշ տըր։

«Պիլիօրէյ, Մէրքէզ գօմիթէյէ վէ Դօմինէ, վէ Լիմնիյէթի ումումիյէ գօմիթէսինէ աղա պուլունուպ, ըէք չօգ տէֆա, ճէմիյեէթլերէ ըիասէթ իթմիշ, վէ ասը հիւքիմէթինուճ տէրէճէ թէտպիրլերինատէ, պիւյիք դայրէթլէ իշ կէօրմիշ տիր։ Պու ճիւմլէ իլէ, մէրդում, մէսուլիյեէթ թահթընտա պուլունմուշ օլտուղունու դապուլ իթմէքտէ, վէ քէնտինի մուհաֆաղա իթմէքիւզրէ, անճագ, Բարիսին տիւշմէյէ եիւզ թութտուղու վագբթ խթիֆասընը վիրմիշ օլմասը էօզրիւնիպէեան իթմէքտէ տիր։ Նասըլ քի պունտան ադտէմճէ սէօյլէմիշիմ տիր, մէզքիւր թավր ու հարէքէթի, քէնտինի սուչսուզ չբգարամասընդտան պաշգա, անճագ, քէնտի ալչադլըզընա տախի, ֆաղլա պիր իսպաթ տըր։ Մարտըն 19 ունտան մայիսին 24 իւնէ դատար զուհուր իտէն էն ֆէնա էմրնամէլէրին քեաֆֆէսինտէ տախի, մէրդումուն իմզասը պուլունմադտա տըր։ Իւրպէն, հարաքեաթը խսեանիէնին պաշլըճա սէրկէրտէլէրինատէն պիրիսի օլուպ, Ցիվանան հիչ պիր կէօնա պիր մէրհամէթ պէքլէմէյէ ասլա պիր հագգը եօք տուր։

«Դուրա, Դօմինինին ճինայէթլէրինատ քէնտի մէսուլիյէթինի դապուլ իթմէյիպ, մալիյէյի տախի իյի սուրէթատ իտարէ իթմիշ օլտուղու իչին, մէմալիքինէ տախի պիր իյիլիք իթմիշ տիր կիպի կէօսթէրմէքտէ տիր քէնտիսինին։ Պէտապախթլըղմըզտան, մէրդում, քէնտի էֆքեարընը թաստիք իթմէք իչին լաղըմ կէլէն էվրադլարը ադլամագլըզը ունութմուշ տուր, քի մէզքիւր էվրադլար, քէնտի եէրէյինին իչինատէ պուլունմուշ օլան պանքօթլարատան զիեատէ եէր թութմադլար իտի։ Մէյտանա գօյտուղու հիսապլար, սատէճէ խէեալի շէյլեր տիրլեր, վէ անլերին իւզէրինէ միւճատէլէյէ կիրիշմէքլէ վագբթ զայպ իթմէք իսթէմէմ։ Պէն անճագ սիզին նազար ու տիգգաթընընը, քէնտի իտարէսինատէ հիւքմ իթմիշ օլան գարմագարը հալ իւզէրինէ տավէթ իտէրիմ, վէ պիզզաթ քէնտի իգրարընճա, թապուրլարա, քէնտի սահիհ սաեըլարընն ալթը գաթը զիեատէ սաեը իւզէրինէ մաաշ վիրմիշ օլմասընը պէեան իտէրիզ։ Լաքին, մանսուսէն քէնտի իւզէրինէ եիւքլէնմէքտէ օլան սայիր պիր թէօհմէթ վարտը. վէ մէզքիւր թէօհմէթ, միւհրլէրի սէօքմիշ, վէ էսհամը ումումիլէրի զապթ իթմիշ օլմասը թէօհմէթի օլուպ, պունտանտա մատտա, Մալիյէ նէզարէթի տայիրէսինին ատթէշէ վէրիլմէսինէ տախի հէմթէօհմէթ պուլունմուշ տուր։

«Թրինքէ, Բօշֆորուն հէրարէթլի շակիրտի օլուպ, Էմնիյէթի ումումիյէ գօմիթէսի ազասը, վէ Բաուլ Բիկօլթ իլէ Ֆէրրէնին պիր ըէֆիքի տիր։ Մէրդում, քէնտի շիտտէթլի թավր ու հարէքէթի վէ բաբասարընն խանէլէրինի վէ ֆէքիլխսէլերի արաշթըրմասը իլէ քէսպի նամ իթմիշ տիր։ 20ինճի տայիրէյի պէլէտիյէյի իտարէ իթտիյի սըրատտա, մէվգբի իճրայէ վաղ իյլէմիշ օլտուղու ճանվէրլիյի, ասլա մէրհամէթ իւմիւտի պըրագմադսըզը, ալէյհինատէ հիւքմ իթտիրմէլի տիր։

Շամբի, Բէժէր, Բասթուլ, Կրուսէ, Վէրտիւր, Գէմման իչին, Հիւքիմէթ վէքիլի, Թրէնքէ իչին իթտիյի տէրէճէտէ տիվանընն ճէղասընը թալապ իյլէտի, Գուրպէ, Ցէշան վէ Բարան իչին, ամվ իթմէքլիք գարարընը տիվանընն ըէյինէ պըրագաբ, Ֆագաթ Լիւլիէ, Նիզամ ասաքիրինատէն պուլունմուշ օլտուղու իչին, ըէք չէտիտ ճէղաեա միւսթահագդ տըր, տէտի։

Միւմայիլէյհ վէքիլ, պատէհու չէօյլէ իլավէ իյլէտի։

«Լիֆէնտիլէր, պու ատէմլերին ասխիլ պուլունմուշ օլտուգլարը ֆբրգա, եէնիլմիշ տէյիլ տիր։ Օրտու, Ֆրանսանընն էմնիեէթի հալինի կէօզէթլէսին իչին, մախսուսէն, խըտմէթէ չբըրբլմշ տըր։ Սիզ պուրաճբգտա, թէհտիտ թահթընտա պուլունմուշ օլան մէմալիքէ, զաթէն մէյտանը մուհարէպատ իճրա իթմիշ օլտուղունուզ խըտմէթի իճրա իտէճէքսինիզ տիր։ (Տիվանը հարպ աղալարընն, օրտու զապթանընտան պուլունմուշ օլմալարը տէրխաթբը իտիլմէլի տիր)։

«Ճէմիյեէթի պէշէրիէյի, պունտան ադտէմճէ կէօրմիշ օլտուղումուզա պէնզէր ճինայի (եղնունական) թէշէպիսաթլարտան գուրթարմադ իչին, գանունատ սիլահընտան պաշգա պիր շէյէ միւրաճաաթ իտէմէզսինիզ. Ֆագաթ սիզ, մէզքիւր գանունու, եանղըն պըրագանլարընը վէ ատէմ էօլտիւրէնլերին էլ պաշբլարընա գարշը, թէքմիլ չիտտէթի իլէ մէվգբի իճրայէ վաղ իտէճէքսինիզ տիր։

«Հիւքմէթլու պիր շահիտին, պու մատտէ հագդընտա սէօյլէմիշ օլտուղու քէլամլարը, տէրխաթբը իտին։

«Եիկիրմի սէնէ», տէմիշ տիր մէրդում զաթ, «եապանի մէմալիքլէրտէ «էօմիր կէչիրմիշիմ, լաքին Մաղաս, «վէ Լա–Բօքէթ մահպուսխանէլէրինատէ «պիզիմ էօլիւմիմիզի թալապ իտէն «վահշիլէրին եիուզլերի կիպի տէհշէթլի «պիր շէյ, ասլա կէօրմէմիշիմ տիր»։

Պունուն իւզէրինէ, Տիվանը հարպէն, քէնտի թարաֆընտան Ֆէրրէյէ ալօգաթ թախսիս իյլէմիշ օլտուղու Մ. Մարշան, Ֆէրրէնին, քէնտի քէնտույի մուհաֆաղա իթմէք իսթէմէքտէ օլմասընը պէեան իյլէտի։

Պատէհու, Ֆէրրէ, ճէպինտէն պիր քեազբա չբգարբզ օգումատա պաշլամասը։ Մէզքիւր էվրադ, դայէթ շէտիտ պիր լիսանլա գալէմէ ալընմըշ օլուպ, Հիւքիմէթ, շէհրիլերի տօպրամըշ, վէ ի.բինճի պիր Սուրբ Բարթուղիմէոս կիւնիւ (Ֆրանսատա Բրօթէսթանլարընն դբլբճատան կէչիրիլտիքլերի կիւն տիւր) հաղբրլամըշ տըր տէյի, հագդընտա պիր ազվիեաթատան իպարէթ իտի խէտէ, իչինատէ Ֆէրրէնին քէնտիսինէ գարշը օլան ազվիեաթլար հագդընտա հիչ պիր սէօզ պուլունմամադտա իտի։ Մէզքիւր քեազբա, քէնտի զիբրինին ինթիդամընը արմագլըզ մէմուրիյէթինի, հալը իսթիդպալէ թէրք իյլէմէքտէ օլմասը պէեանաթը իլէ խիթամ պուլմուշ տուր։

Րէյիս —Պիր գաթիլին զիքրինի տիմէք խթէրսին։

Մ. Պիկո, Ասինին թարաֆընտան թապալ իյլէտի քի, մէրդում (Ասի), հիչ պիր ճինայէթ իլէ միւճրիմ սըֆաթընա թապի պուլունմուշ օլմատըգը իչին, սէրպէսթճէ սալը վէրիլսին։ Մէրդում տախի այիտ օլան հարէքէթլէր, սբրի բօլիթիդաճա չէյլեր տիրլեր, տէտի Մ. Պիկո։

Մ. Մանշօն, Րէյիսին, Ֆէրրէյի գա-

թիլ թէսմիյէ գըլմագլա, Տիվանըն հիւքմիւնտէն էվվէլ մէրգումա սահիպ ճինայէթ սըֆաթը վիրմիշ օլմասընը գայտ իթմէքլիյի, Տիվանա իխթար իյլէմի։

Պատէհու օլ կիւնքի մուհաքեմէ տախի խիթամ պուլտու։

Բրուսիա մուհարէպէսինտէն էվվէլ, Պէրլինտէ Ֆրանսա սէֆիրի պուլունմուշ, վէ Բրուսիա գըրալը հազրէթլէրինտէն օլ մէշհուր թէքմինաթը թալապ իյլէմիշ օլան Մ. Պէնէտէթթի տախի, Տիւք տը կրամօն կիպի, 1870 սէնէսի մուհարէպէսինին սէպէպլէրի թէֆթիշի իչէ մէշկուլ պուլունան «թէֆթիշ գօմիսեօնի» հուզուրունա չըգմըշ տըր։

—Մ. Թիէրին, Միլլէթ մուհաֆըզա սաքիրի սընըֆընըն ըլաֆֆէթէն լաղվ իտիլմէսինէ գարշը նութգ իրատ իթմիշ, վէ օլ մինասէպէթլէ չամիթա չըգարարագ իսթիֆա իթմէք թէհտիտի կէօսթէրմիշ օլտուղու կիւնիւ, Միլլէթ մէճլիսինտէ աթիտէքի զաթլար տախի հազըր պուլունմուշլար տըր։

Ինկիլթէրրա սէֆիրի Լօրտ Լայընս, Միւճթէմէայի Ամէրիգա սէֆիրի Մ. Ուօշպըրն, Բաւա սէֆիրի Մօնէ.ժնէօր Շիկի, վէ Մ. Օգուրնէֆ։

Վէզալիք աթիտէքի գատընլար տախի, այնի կիւնիւ մէզ.քիւր մէճլիստէ հազըր պուլունմուշլար տըր։

Մատամ Թիէր, Մատամ Բօթու, Մատամ Շանզի, վէ Մատամ Մագ-Մահօն։

—Նազէթ տ'Ակըսպուրկ ղազէթասընտա շու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր։

«Միւնիխին սէրփիսքօպոսու, եանըլմազլըգ ագայիտինէ գարշը կէլմիշ օլտուղու իչին աֆորօզլանմըշ օլան Ֆըրէտէրիք նամ փափասըն, տէրունինտէ գաթօլիք ուսուլի իւզրէ պիր Նիքեահ իթմիշ օլտուղու քիլիսէնին գաբուլարընը գափաթտըրմըշ տըր։ Քիլիսէ, պէլտէնին մալի օլտուղունտան, տայիրէյի պէլէտիյէ, մէզ.քիւր քիլիսէնին գաբուլարընը աչտըրթմագ խըտմէթինի, ազալարընտան պիրիսինէ իհալէ վէ մէմուրիյէթինին եանի չան չալմագլըգ վէ սայիր խըտմէթինի էտա իթմէսինի պէլտէնին խատէմէլէրինտէն պիրիսի պուլունան քիլիսէնին ժամկոչունա էմր իյլէտի։ Պէլէտիյէ մէճլիսի, միւմայիլէյհ սէրփիսքօպոսուն ղասպ ու զուլմընա գարշը կէլմէսէ գարար վիրմիշ տիր։

«Տիկէր պիր ղազէթանըն պէեանընա նէզարէն, սէրփիսքօպոս, պիւթիւն պէլէտիյէ մէճլիսինէ աֆորօզ օգումագ նիյէթինտէ պուլունմագտա վէ էյլիւտէ պուլունան ըլաֆֆէթէ յի թարիգլէրլէ, մէզ.քիւր մէճլիսի թէօվպէքար իթմէսէ մէճպուր գըլմագ մէմուլինտէ պուլունմագտա իմիշ։

—Օբինիօն Նասիօնալ ղազէթասընտա օգունտուղունա նէզարէն, Ֆրանսա հիւքիւմէթի, Բան եագընլարընտա վագը Պըրըթանեա չէհրինտէ տայիմի պիր օրտու գուրմագ նիյէթինտէ պուլունմագտա տըր։

Հարպիյէ նազըրը, մէզ.քիւր օրտու իչին մինասիպ պիր մահալլ պուլմագ իւզրէ իքի նէֆէր էրքեանը հարպ օֆիչեալը եօլլամըշ տըր։

Բէզլա մէզ.քիւր ղազէթանըն պէեանընա նէզարէն, Ֆրանսանըն միւհէնտիս օֆիչեալլարը, Վանվ գալէասը եէրինէ, Շամիլյօն թէբէսի իւզէրինտէ ինշա օլունաճագ գալէանըն թէմէլլէրինի գազտըրթմաեա պաշլամըշլար տըր։

—Գօմինիւն կիւնիւնտէ Բարիս խանէլէրինի սալըս կազ իլէ աթէշէ վիրըն գարըլարըն մուհաքեմէլէրինէ պագըլմագ իչին թէշէքքիւլ իտէն տիվան, իլք էվվէլ Նիւսթավ Շօտէյի էօլտիւրէնլէրին մուհաքեմէսինէ պագըլպ պատէհու մէրգումուն գարըլարըն մուհաքեմէլէրինէ պագաճագ տըր։

—Պու տէֆա հարպ տիվանլարը թարաֆընտան եպէտի սուրէթտէ քիւրէքէ հիւքմ օլունան Գօմինիւսաթ Ֆերէ, օգոստոսուն 15ի սապահընը, քէնտի վասիյէթնամէսինի, մէօհիւրլիւ պիր զարֆ իչինտէ օլարագ քէնտի ավուգաթընա թէսլիմ իյլէմիշ տիր։

—Տօն Գարլօս պու կիւնքի կիւն Պաեօնտա պուլունուպ իսպանեաեա կիրմէք իչին հազըրլըգ կէօրմէքտէ տիր։ Ֆըրանսա հիւքիւմէթի, Իթալեա հիւքիւմէթինին րիճասը իւզէրինէ, միւմայիլէյհին իսպանեաեա կիրմէսինէ գաթիէն գարշը կէլէճէք տիր։

—Բրուսիալըլարըն, Ֆրանսա Թօբրագը իւզէրինէ հիւճում իյլէտիքլէրի վագըթ, քէնտի ուսուլսիզլիքլէրինէ գուրպան կիտէն պիր չօգ Ֆրանըզ մէմուրլարը, հալէա պու կիւնքի կիւն Բրուսիատա էսիր օլուպ, Ալմանեանըն հարպ տիվանլարը թարաֆընտան մուհաքեմէլէրինէ պագըլմասընա պէքլէմէքտէ տիրլէր։

—Վիէննատան Բաթրի ղազէթասընա եազըլտըղընա նէզարէն, Ավուստրիանըն հարպիյէ նազըրը, պու տէֆա օրտու գումանտանլարընա պիրէր թաքրիրաթը ուսումիյէ եօլլաեարագ, օրտուլարընըն գաչար սաւաքիրտէն իպարէթ օլտուղունու անլէրէ սիւալ իյլէմիշ վէ սէպտեմբեր 1 տէն պաշլաեարագ օրտուլարընը թէքմիլ իյլէմէլէրինի մէրգումուն գումանտանլարա էմր իյլէմիշ տիր։

Ավուստրիատա նիզամիյէ օրտուսու, թէքմիլ սուրէթտէ եէնիտէն թանզիմ օլունմուշ տուր։ Մէզ.քիւր օրտու, պու կիւնքի կիւն, 94 ալայ բիատէ սաւաքիրինտէն, 7 թապուր Թիրօլլու աւճը սաւաքիրինտէն, 33 թապուր եաեա աւճը սաւաքիրինտէն, 53 ալայ սիւարի սաւաքիրինտէն վէ պիր չօգ թօբճուտան իպարէթ պուլունմագտա տըր։

Մէրգումուն սաւաքիրէ, նէվ իճատ սիլահլար վէ պիր չօգ միւհիմմաթ վէրիլմիշ տիր։ Մաճարիսթանըն տախի այրը օրտուսու պուլունմագտա տըր։ Պօնիատան տա մատտա, մէմալիքին, լանտուէր սաւաքիրի պուլունմագտա տըր։

—Գօնսթիթիւսիօնէլ ղազէթասընտա շու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր։

Բրուսիանըն բօլիթիգասը, Ուլահ-Պուղտանտա պիր թագըմ մախլութիէթլէր չըգարըպ, վէ չարգ մէսէլէսինի ուեանտըրարագ անլէրտէն իսթիֆատէ իթմէք մէմուլինտէ պուլունմագտա տըր։

Ատվէրթիւզէր նամ ինկիլիզ ղազէթասը, պունու պիլտիրիպ, Բուսիա հիւքիւմէթի պըրագմաեաճագ քի, մէզ.քիւր մէսէլէ քէնտիսի պուլունմագսըզըն հալլ օլունսուն տիմէքտէ տիր։

—Բաթրի ղազէթասընտա շու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր։

Սէն Բէթըրսպուրկտան եազըլտըղընա նէզարէն Բուսիա հիւքիւմէթի օրտուսունու եէնիտէն թանզիմ վէ սիլահլարընը թէպտիլի սուրէթ իյլէմէք իչին, պիր վագըթտան պէրու պիւյիւք ղայրէթ իպրազ իյլէմէքտէ տիր։ Հիւքիւմէթի մէզ.քիւր, Ինկիլթէրրաեա, Ամէրիգաեա վէ Պէլճիգաեա պիր չօգ թօփ, միթրայէօզ, վէ կիւլլէ վէ գումպարա սըբարըշ իյլէմիշ տիր։

Եալէթլէրիմիզտէ պուլունան Ֆըրանսըզ ֆապրիգալարընա տախի սըբարըշ իյլէմիշ տիր։ Հէր գանգի սանաթքեարլար իլէ մուամէլէ իյլէտի իսէ, քեաֆֆէսինտէն ագ՚ պիր միւտտէթ զարֆընտա մալլէրի թէսլիմ իթմէքլիյի թէահհիւտ իյլէմիշ տիր։

Պօնիտանտա մատտա, հարպիյէ տէսթկեահլարընտա վէ Սէն Բէթըրսպուրկուն, Գրօնշթատըն վէ Նիքօլաեէֆին պահրիյէ տէսթկեահլարընտա կիճէ կիւնտիւզ չալըշըլմագտա տըր։

ՄԻՒՍԹԱԳԻԼԷԼԷՐ

Սէն Բէթըրսպուրկտան Բալ Մալ Կազէթ նամ ինկիլիզ ղազէթասընա շու վէճհ իլէ եազըլմըշ տըր։

Մէքթէպ թալէպէլէրինէ խիթապէն իխթիլալքեարի պիր պէեաննամէ թապ ու նէշր իյլէմիշ օլտուղու իչին պու տէֆա տէօրթ այ մահպուսիյէթէ հիւքմ օլունան մատմօազէլ Տէմէնթէվա, Բուսիաստա, գարըլարտան իպարէթ օլարագ մէյտանա գէլմիշ օլան աճայիպ պիր չիրքէթէ մէնսուպ պուլունմագտա տըր, մէզ.քիւր չիրքէթ հէր նէ գատար եէնի թէշէքքիւլ իյլէմիշ իսէ տէ, ազալարը իչինտէ հէր սընըֆ գատըն պուլունմագտա տըր։

Մէրգումուն գատընլար քէնտու քէնտուլէրինի թէզատտիւմփէրվէր եախօտ … թէսմիյէ իյլէմէքտէ տիրլէր։ Մէրգումուն գատընլար, նիսա թայիֆէսի հուգուգլարընը ուճ ալմագ … իյլէմէքտէ վէ հէր նէ գատար նիքեահը թանըմամագտա իսէլէր տէ, գարը եախօտ գօճա եանի իքիսինտէն պիրիսի նիքեահ պաղընը չէօզմէք իսթէտիքտէն սօնրա տախի մէզ.քիւր պաղ միւթէպէր տիր տէյի գապուլ իտէն ագիտէտէ պուլունմագտա տըրլար։ Պինաէն ալէյհ, մէզ.քիւր … սընըֆընտան օլան պիր գարը, գօճասընտան սաատըղը կիպի տիւշէր պիր գօճա ալմագա սայ թէրէտտիւտ իթմէզ վէ էվլատլարընըն իւթիպզալինի (ապագայ) նիզամէն թէեմին գըլտըղը իչին նիքեահը իգթիզա պիր չէյ մագամընտա թութար։

Պուրատա … պիր ֆամիլեա թանըրըմ. պու ֆամիլեա, իքի գարը, հէքիմլիք եօլընտէն պիր թալէպէ, պիր միւհէնտիս վէ իքի նէֆէր չօճուգլարտան իպարէթ պուլունմագտա տըր։ Պունլար պիր խանէտէ իգամէթ իտէրլէր վէ հէրֆանէ իլէ կէչինիրլէր։ Օղլանըն (վաքթիղ օլմամըշ տըր) իսմի Ագըլ, վէ գըզըն իսմի տախի Սէրպէսթիյէթ տիր։ Գարըլար վարմուշի տիրլէր, վէ էրքէքլէր կիպի ագճէլէրինի օրթաեա գօեուպ էվլին մէսարըֆինի կէօրիւրլէր։ Կէլէլիմ Մատմուազէլ Տէմէնթէվաեա։ Մէրգումէ 19 եաշլարընտա, կիւզէլ, զայէթ թէրպիյէլի, ալիմ վէ եօքսուլ պիր գըզ տըր։ Մէրգումէ հուգուգտան մուհաքեմէ օլտուգտա, նասըլ օլուպ տէ … օլմուշ օլտուղունու նագլ իյլէմիշ տիր. եաշամագ իչին չալըշմաեա միւհթաճ պուլունան թէրպիյէլի պիր գըզըն եաշամասը նէ տէրէճէ տէհշէթլի օլտուղունու կէօրտիւմ տէտի. պէօյլէ պիր գըզ, սապահտան աքշամա գատար չալըշարագ ճանընը չըգարըր, լաքին պունուն իլէ պէրապէր, էվիրմէնէճէք գատար նէնէճէք թէսարիֆ իտէպիլմէքտէ տիր. վէ պունուն սէպէպի իսէ, գարըլարա աղ իչ վիրիլմէսի տիր. Թէրպիյէլի փօգամ ֆագըր օլան գարըլարըմըզ, վամուսհիւզ իթմէտէն պաշգա պիր չէյ պիլմէզլէր, լաքին պունլարըն սաերսը տախի բէք չօգ տուր, մաաշլարը իսէ ճիւզիյէթ նէվինտէն պիր չէյ տիր … Նէրտէն հէրէսի սանաթը ֆիքէն եօրէնմէսինէ իչին գարըլարա մախսուս պիր մէքթէպ աչըլմասը գարար վիրտիմ։

Պիր մաթպաա քիւշատ իյլէտիմ, լաքին պարամ եօգ իտի, պօրճ էթտիմ, վէ Նիքեահ օլաճաղըմ կիւն պանա 3000 րուպլի պիր միրաս բարասը վիրիլէճէք օլտուղու իչին պիր գօճա արատըմ։

Մատմուազէլ Տէմէնթէվա, ըլտագէթ, զայէթ ագըլլը պիր միւսլիֆ օլան Մ. Թըգաչէֆին մանթօնէթասը օլմուշ օլտուղունու վէ պինաէն ալէյհ սախթէ պիր նիքեահ իլէ էվլէնմիշ պուլունտուղունու պիլա իսթիրա մահքեմէյէ պիլտիրտի, գօճասը նիքեահտան սօնրա, քէնտիսինի թէրք իտէճէկինի թահրիրէն պիլտիրմիշ իտի։

Պու թարզ նիքեահլար, … գատընլար իչինտէ ուսուլէն գապուլ օլունմուշ պիր չէյ տիր տէտի մէրգումէ։ «Չալըշմաքլըգ ագճէ ճիհէթինտէ միւսթագիլ օլան պիր գարը, թապիաթիլէ, չէրան տախի միւսթագիլ օլմագ արզու իտէր. պու չէյ իսէ, սախթէ պիր նիքեահ մարիֆէթիլէ օլապիլիր։ Պիր գարը քէնտի պապասընըն վէ եախօտ վասի հիմաեէսի թահթընտա պուլունուր, գարը, մէզ.քիւր հիմաեէյի պըրագըպ, սախթէ պիր գօճանըն հիմաեէսի թահթընա կիրէր, պու թարզ գօճալար իսէ, նիքեահ օլուպ պիթտիքտէն սօնրա, պիր տահա գարըլարընըն եիւզլէրինէ պագմազլար»։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՉԸՄԸՇԿԱԶԱՔՏԱՆ ԹԱՀՐԻՐԱԹ

1871 Օգոստ. 3 'ի Չըմըշկածակ

… խմբագիր,

Ահա գամ 'ի բերան և ցաւ 'ի սիրտ կը բողոքեմք 'ի լուր հասարակութեան այն անհեթեթ ըեգծմանը դէմ, որ այսպիսի ազատ դարի մը մէջ մարդախոշոշ անձի մը թելադրութեամբ տեղի ունեցաւ, կարծես թէ Հայր անագորոյն բազդին առջեւ իբր ակար արարած մը միշտ կը հալածուի միշտ կը զրկուի թէ նիւթական և բարոյական բարիքներէ. Հայը որ երբեմն քաւ ցր դէմքով մը կը ժպտէր, այժմ հարստահարիչ Քիւրտերը իւր կենաց արշալոյսը անհետացնելու կը ճգնին, և նոցա անզուսպ կամացը առջեւ իբր ստրուկ և գերի գառնապէս կը սանձուի անգթաբար ազգի ազգի բռնութեամբ. Հայը կըսեմ իւր ծնած և մեծցած երկիրը արեամբ ոռոգած իւր կուրծքը … և … սերու դէմ տապարէզ բացած պաշտպանեց իւր հողը իւր սեփհական իրաւունքը չը կորսնցնելով. Խօսքս մասնաւորելով Չըմըշկածակ գաւառի Հայերը Մուրաց բռնակալ Քիւրտերուն դէմ ոգի 'ի փոխ դիմանալով պաշտպանեցին մինչեւ ցարդ իրենց հողերը թէեւ երբեմն մեծամեծ կորուստներ տալով և երբեմն արիւններ հանելով. Բայց սակայն այժմ զարմանալին այն է որ նոյն Քիւրտերէն երեւելի Սեռխան անուն անձը՝ որ ասկէ քանի մը տարի առաջ եկաւ բռնութեամբ Ագրակ գիւղերնիս նստեցաւ թէեւ մենք մինչեւ ցարդ տքնեցանք և ջանացինք այն արիւնարբու գազանը դուրս հանել գիւղէն. սակայն ինքը իւր եղեռնագործութեամբը և աչառակ զէնքովը ոստիկանութիւններ ընելով վերջապէս մին-

չէ յարդ միաց գիւղերնուս մէջ ։

Հիմայ մեծ. խմբագիր. պատեհութիւնը գտնելով բոլոր գիւղերնուս հողերը և արտերը երեք գրագրի տեսչութեամբ իւր վրայ գրուել տուաւ, որովհետեւ հայրը խօշատ գայմագամութեան պաշտօն ունենալով անոր միջոցաւ այսպէս անկարգ յափշտակութիւն մը բրաւ մեր անբռնաբարելի իրաւանց դէմ. այսպիսի աննշան խարդախութեան մը որչափ ներկ տալու մտաբերութիւն երազէ. դարձեալ խարդախութիւն է. մենք ներկայ ըլլեալքս բողոքելով պիտի բողոքեմք այս անիրաւութեան դէմ մինչեւ որ մեր իրաւունքը մեզ դարձուի բարեխնամ կառավարութեան արդար տնօրինութեամբ. բայց աւելի ցաւալին այն է որ՝ նոյն գիւղերնուս մէջ հիմնուած կարմրակ Ս. Նշան վանքին 'ի հնուց անտի միացած կալուածներն ալ իւր վրայ գրուել տուած է, և նոյն հողերուն մշակութեան համար դրած հողագործները չարաչար ծեծելով փախցուցանելով ինչ որ խեղճերը այս տարի վաստկած էին ։

Արդ մեծ. խմբագիր եթէ ներուի մեզ մի առ մի թուել սոյն բռնակալ քիւրտին 'ի գործ դրած չարութիւնքը չափազանցութիւն բրած չեմք ըլլար թէոր բսեմք այս քիւրտը Ջէնկածակու մէջ երկրորդ Լէնկթիմուր մ'է. որովհետեւ չկայ չարիք մը որ չը գործէ. իսկ եթէ լիովին ջանամք նկարագրել բրած հարստահարութիւնքը Ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ սարսափ պիտի պատճառէ զգայուն սրտերու, միայն կը խնդրեմք Ձեր մեծապատուութենէն 'ի սէր ազգասիրութեան ներկայս Ձեր Մանզումէի մէջ 'ի լուր աշխարհի հրատարակելու շնորհք ընէք և այս մասին զրկելոցս իրաւանցը դէմ Ձեր արդար խորհրդածութիւնքը եւ աւելցնէք որով մեզ շնորհապարտ կացուցած կըլլաք ։ (Կնքագիր)

Ամանսօլ, 19 օգոստ. 1871

. . . Մուէլլիֆ,

Մասիս ղազէթասընըն 1123 նօ. նիւսխէսինտէ Թալաստան Թահրիր օլունմուշ պիր մէքթուպ կէօրիւլմիւշ տիր. մէզքիւր մէքթուպուն մալլինէ նէզարէն, Թալասըն Մամիկոնեան խանէտէ պիր մէքթէպի վար իմիշ, վէ անօրէնի, խօճասը, ալէթը, անտըգեան օլուպ ; միւտիրլերի իսէ, մալիւմաթսըզ պիր հալտէ քալմըշլար իմիշլեր, եա եա եա . . .

Գալիճլինին հալլերինէ վաքըֆ օլարագ պու մէքթուպի օգուեան ղըմըար, նէ մագսէտ իլէ եազըլմըշ օլտուղունու ֆարք իտէպիլմէյէ իսէ տէ, մաամաֆի ալէմ մուվաճէհեսինտէ պէօյլէ պիր ալդըաթմէ ձըւրաթ օլունմուշ տուր, աճիպլէրի սախի պու մէքթէպին հալլերինէ մալիւմաթըմ պուլունմայըն, հագգանիյէթէ ռիայեթէն, մէզքիւր խըգասըզ մէքթուպուն նէ սէպէպէ պիր վաստ գալէմին չըգմըշ օլտուղունու պիլէմիյորուզ, օգուեանլարընըզըն տիգգաթընը ճալիպ խըլըրըմ ։

Եվվէլա, Գալիճիգտէ Մամիկոնեան խամի իլէ մէքթէպ մէզ պուլունմատըղը, իքինջի էօղարը մահալլէմիզտէ իքի վէ գըզ մէքթէպլերիմիզին խալի, քէնտու բարիպար հիմմէթլիլերինին ֆասլիւսար խալինէ, եանի, «Վարդ Պատրիկեան» խնամը իլէ պինա օլունմուշ տուր, պիզիմ «ամենայն» մահալլէսի իսէ, եէնի պիր խանէ սախի ինշահար օլմաղէ, մագալէսի հագարէթ ճէհր իտէրիզ ։

Սանիէն, Տիօրէնի պուլունան գամըն նամուսուն վէ հայսիյէթինէ թօգունուր օլան քէլամլէրինին քեամիլէն հէպէսանէն իպարէթ օլտուղունու պիլտիրմէք իչին խալըր վիրիրիմ քէնտուլէ վէ քէնտի հէմմէքթէպլէրինէ քի, պու գաթըլէր տիր օլ մէքթէպի հիչ եօգտան մէյտանէ կէթիրէնլէր, պու գաթըլէր տիրլէր 25 սէնէտէն պէրու մաաշը վէ մասրաֆը սըրէթլէ միւմքին մէրթէպէ հառճլէյէրէք գայըրէթ խանէլէր. վէ պու ... հէր պիրինիզ պիրէր սէ-

պէպ իլէ վագըֆէ խանէմըզըն իհմալիյէթ ույգուսունա տալմըշ օլտուղումուզ հալտէ, եինէ պու գաթըլէր ալըլէր, ուեանըզ պուլունուպ տա, մէմլէքէթիմիզտէ պուլունան լէն մէհարէթլի միւտիրրիսլերտէն ձէլպ իլէ, չօճուգլարըմըզըն թալիմ ու թէրպիյէսինէ չալըշըյըլըր. վէ տահա տօղրուսունու սէօյլէմէք իչին խալիք վիրիրիմ քի, նիչէլէրիմիզ նիչէ տէֆալէր մէմլէքէթիմիզտէ պուլունտուղումուզ հէնկեամլէրտէ, մէքթէպիմիզի տահա պիր բարլագ հալէ վազ իթմէք իչին թէձրիւպէլէր իթտիք. պիզլէրէ տալա պիր մուամմաաթ խանէ պուլունմատըղտան պաշգա, եինէ պու գաթըլէրտէն մուավէնէթ տախի պուլարագ, վէ քիմիմիզ իչ քիմիմիզ պէշ այ տէվամ խոճալըղընտէն սօնրա, նիչէ կիւձլիւք վէ մէձպուրիյէթլէրիմիզէ մէպնի, թէրք իլէ կէրի չէքիլմէյէ մէճպուր օլմուշուզ տուր ։

Իմտի, սիւալ իտէրիզ օլ ազգասէրլիք սըֆաթը իլէ կիպլէնէն միւլէթ վէ մէքթէպ տիւշմէնլէրինէ քի, էօյլէ պիր թագըմ սախթէ խիզալը վէ խիյանէթ մէքթուպլար եազարագ, ղազէթալէր վասըթասըյլէ հէր քէսին գիւհնինի պուլանտըրմաղտան նէ՞ չըգար, վէ էօթէտէն պէրու նիչէ մէմուռ էսէրլէրիյէ միլլէթիմիզին վէ վաթանըմըզըն պիր չէրէֆի աասր օլունան ֆամիլեայէ, պէօյլէ նէզաքէթէ վէ ինսանիյէթէ մուղայիր տիւշմէնճէ հագարէթլէր իսնատ գալըլէրինի եագըշտըրմագտան նէ՞ մէնֆաաթ հասըլ օլապիլիր, պու պապտէ աճիպլէրի սալա միւսաաէնէ գապուլ իթմէյէրէք, քէմալի խայիւէթ իւզրէ, պու մէօհթէրէմ ֆամիլեայէ օլան թէշէքքիւրլերի պէեան իթմիյէմէզ պէրապէր, էօյլէ պիր թագըմ միւլէթ իլէթլէրինին իթաւէ հարճըլըղլարա սախի էհէմմիյէթ վիրմէմէլէրի իչին րեճա իտէրիմ ։

Մուէլլիֆ, հագգանիյէթէ խիլաֆէթ իթմէք իչին, մէքթէպիմիզին թէքմիլ նիգամը պիր հալտէ օլմատըղընը սէթր իտէմէմիզ պէրապէր, պալքաթ վէրր կիւձլիւք վէ մէձպուրիյէթլէրին սէպէպի չէքմէքտէ օլտուղումուզու ինքեար իտէմէյիզ ։

Պըրագալըմ մէքթէպիմիզին մալիէսինի, ձէ պիւյիւք մէսարիֆ իսթիյէն իշլէրտիր, պըրագալըմ միլլէթիմիզէ լազըմ միսէրլէրին նէ գատար ազ պուլունուպ պուլունմատըղը, պըրագալըմ մահէլլէ սախիպլէրն լազըմէ միւտիրրիսլէր ձէլպ իթմէքլիքտէ նէ տէրէձէ միւշքիլաթ պուլունտուղունը, հալպու քի, վէ պըրագալըմ մէմլէքէթիմիզ էհալիսինին իլմ ու մէքթէպ տագըլըղընտա նէ տէրէձէլէրտէ օլուպ օլմատըղը. պուսպըր ձէւապ ու քիւլլ մէքթէպ խարիճինտէ պուլունան'քէ աչըգտար սահիլմէքտէ տիրլէր. Ֆագաթ խալեա քի, պու կիւձլիւքլէրին հէբսինէ աղըսան խալքը, եալըսըզ մէմլէքէթիմիզտէ պուլունան եէն աշագը պիր մէձպուրիէթ հէր չէյտէն զիատէ կէօրմէքտէ տիր, եանի, պու կիւն պու ֆագր ու զարուրէթ օլան մէքթէպէ եիւզ եիւզ նէֆէրտէն զիատէ թալէպէ պուլունմագտա օլուպ, պունլարըն էն պէօյլէսի 13–14 չաղլէրինտէ տիրլէր, 15 եաշընտա օլանը բէք նատիր կէօրիւլիւր. աճապա. չիւնքի, էհալիմիզ տահա թէձրիպէթ իչին սապըր մաճէլէրէ միւհթաճ պուլունտուղունտան, չօճուգլարընը օլ միւտտէթէ տէկին օգուտուղունու քեաֆի տատ իտէրէք, մէքթէպտէն ալմագտա տըրլար. իմտի, պիր չօճուգ ալչագ իլիմ էտիպէթինի ալըր իքէն կէօտճէկի սըրատա մէքթէպտէն ալընըր իսէ, օնա նէ՞ եարալըգ խալըր, նէ՞ ֆայտէ խալըր օ մէքթէպին նիզամը օլուպ, միւտիրրիսինին մէհարէթլի օլմաղըսը. էվվէլ, մէքթէպիմիզ էն եւքսէք միւգըլէրտէ կէօրմէյի պիզ տէ արզու իտէրիզ պիզ տէ պիլիրիզ իլիմ նէ մէքէփէլէրտէ վէսայէթ պիր չէյ օլտուղունու, լաքին, պիզ քէնտիմիզտէ օլան նօգսանլըգլարը կէօրմէյիպ, խարիճի գէմմ եագըմ վէ հագարէթ իթմէկ նէ՞ հագգաքեարլըգ օլապիլիր ։

Վէ չունքի տախի ունութմայալըմ սէօյլէմէկ քի, միւտիրրիսլերիմիզ հաքքընտա օլան ալիւսաթլէրտէ պու գաթըլէրտէ օլուպ, մէմլէքէթիմիզտէ պուլունան սանիյէ եագուպ վէ մէհարէթըմըզլէր տիրլէր, վէ պունտան զիւսնէսինի տայիլերինէ պըրագալըրը, աճիպլէրի տալըթ օգուր վէ բէձա տախի իտէրիմ օլ կիպլիտէ տաըրան մուհարրիր էֆէնտիլէրէ քի, էօյլէ կիպլի ազգասէրլիք օլմազ, նաֆիլէ եէրտէ քեաղըտ գարալաարագ ղազէթալէրի վէ օգուեանլերի թաճիզ իթմէքտէն պիր մաֆասընաթ տօղմազ, պիզիմ միւրաատըմըզ մանէասըզ միւնաաշէլէր իլէ գավղա իթմէք օլմայըպ, իլա իշ կէօրիւպ իլերու կիթմէք տիր, իմտի էկէր գալիճլիէթ վէ սեպաթ սահիպի իսէլէր, պուէօսուպ մէյտանէ կէլմէլի տիրլէր, Թալասըմըզ էհալիսինէ պէօյլէ գաթըլար արամագտա տըր. մէզքիւր մէքթէպին նէզարէթինի քէնտուլէրէ թէսլիմ իթմէկէ, սայա թէրէմասիւ կէօսթէրմէյէ հազըր իսէլէրինէ Թէմինիմ, եօգ սա էօյլէ կիպլիտէն ֆասըլէր խալըրէք գարըշմըյէ ֆէսատ Թօհումու պըրագըմալէ հաճաթ եօգ տուր, զիրա, համտ օլսուն գարիպ միզ էհալի քէնտու խայր ու չէրրինի թամըր օլուպ, պէօյլէլէրին սարաարըն չօգտան պիլիր ։

Րէճա իտէրիմ միւէլլիֆ, ղազէթասըգըն պիր եազըն նէշրինէ սախնէտ իչ պու մէքթուպումուն տէրճինէ հիմմէթ պույուրասըզ։

Ս. Ս.

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Իքինճի մապէյն միւշիրի Ջիւէր պէյ հազրէթլէրի, Նէվրէս բաշա հազրէթլէրի եէրինէ իքինճի մապէյն միւշիրի նասպ օլունմուշ տուր ։

—Կէչէն սալը կիւնի, Միտիրլի ձէզիրէսի տախիլինտէ վագը նէօխօրի գարիեէսինտէ հարիգ զուհուրի իլէ, քեաֆֆէսի տախի դուքեան ֆագըր մալի օլարագ 216 խանէ միւհթէրէգ օլմուշ տուր ։

—Պրուսատան ալընան սօն խապէրլէրէ, գօլէրա իլլէթինին չէհրի մէզքիւրտէ վէ ձիվարլարընտա եէնիտէն զըհւրի չիատէթ իլէմիշ օլտուղունու պիլտիրմէքտէ տիրլէր ։

—Պու կիւնլէրտէ, Արնավուտլուգտա վէ Անաթօլիտէ եէնիտէն աաաքեր սէվգ իտիլէճէք տիր ։

—Իզմիրտէն պիլտիրիլտիյինէ նէզարէն, կէչէնլէրտէ սայքի եանղըն եիւզինտէն քեամիլէն խարապ օլմուշ օլան Դըր.քալաճ գարիէսի սէքէնէլերի, քէնտի խանէլէրինի եէնիտէն ինշա իլէմէք իչին օն ալթը պին ղըրա խաղինէ իմտէգ քուլլանըլը իմտէմիշլէր իմի։ Մէզքիւր իմթիաղլարը գաբուլ օլունմուշ վէ իմտէնիլէն ազճէ խաղինէտէն վիրիլէճէք տիր ։ Տիկէր թարաֆտան չու տախի պիլտիրիլմէքտէ քի պաժը հազրէթի Շահանէ, ձէպի հիւմայունլարընտան 500 լիրա իհսան իլէմիշլէր տիր ։

—Մ. Ժօն Նարիէր, հիւքիւմէթի սէնիյէ հիսապընա օլարագ եէնի պիր Ղըրիմը կէմի ինշա իլէմէք իչին Թէրսանէյի ամիրէ իլէ ուղլաշմագ իւզրէ իսթանպօլա կէլմիշ տիր ։

—Գալիէն պիլտիրիլտիյինէ նէզարէն, Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթի նէզտինտէ սալթանաթը սէնիյէ սէֆիրի պուլունան ձէմիլ փաշա հազրէթլէրի եագընտա մէզունէն իսթանպօլա կէլէճէք տիր ։

—Կէչէն այըն պաշլանկըճընտան պէրու Թունա վիլայէթինտէ տուրմագսըզըն եաղմագտա օլան եաղմուրլար, հալէա տէվամ իթմէքտէ տիրլէր, օգոստոս 18տէ չիտտէթլի պիր եաղմուր եաղարագ, բէք չօգ զարար վիրմիշ տիր ։

Եաղմուր եաղտըղը վագըթ, չիմչէք տիւշէրէք, իւչ նէֆէր Միւսլիւման էօլմիւշ վէ եէտի մէզքիւր, Թուլչէ գարիէսինտէն պիրինի եաղմուր սէպէպինտէն պիր ապաձ ալթընտա սըղընմըշ օլտուղու հալտէ, չիմչէքտէն վուրուլուպ էօլմիւշ տիր ։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԱՎՍՏՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիէննա, 5 սեպտ.

Մ. տը Պայստ իլէ Մ. Օման, Մաճարիստանա կիթմէք իւզրէ եօլա չըգտըլար ։

Ինկիլտէրայի պաշկատիպը. չիմտիյէ գատար, մուխալիֆ ֆըրգա էքսէրիեէթ գազանմագտա տըր ։

Պուլէվարտէմիր եօլ սէհիմլէրի, ֆիօրին 69,25

Աճիօ 119,10

ԻՏԱԼԻԱ

Վէնէտիք 5 սեպտ.

Եըղըան գըրալը հազրէթլէրի, չէհրիմիզէ վասըլ օլուպ, օրատան եօլա չըգտը ։

Րօմա 5 սեպտեմպեր

Մածծինի, չէհրիմիզտէ պէքլէնմէքտէ տիր, չէհրի մէզքիւրտէ իխթիլալ թարաֆտարլարընտան իպարէթ պիր գօնկրէ մէճլիսի թէշքիլ իտէճէք տիր ։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 5 սեպտ.

Նիմտէն մատտա, Ֆրանսանըն հէր թարաֆընտա աասայիշ հալ հիւքիւմֆէրմէքտէ տիր, չէհրի մէզքիւրտէ, պիր գաչ կէօսթէրիշ վուգու պուլտու ։

Մուհարէպէ հէնկեամընտա գալէա վէ չէհիրլէրին թէսլիմիյէթի հագգընտա պիր Թէֆթիշ ալըրտը ։

ԱՖՐԻԳԱ

Մարօգ, 4 սեպտ.

Պուգտայ մահսուլու չօգ պէրէքէթլի տիր, քեաֆֆէյի լիմանլարտա, էճնէպի մէմալիքինին կէմիլէրէ պուղտայ եիւքլէթիլմէքտէ տիր ։

ԱԼՄԱՆԻԱ

Պէրլին, 5 սեպտ.

Վիւքէլա պէյնինտէ, Բօմա մէսէլէսի սըրֆ պիր իթալեա մէսէլէսի ատտ օլունմագտա տըր. մէզքիւր մէսէլէյի եալընըզ մէմալիք հալլ իտէպիլիր ։

ԹԻՒՃՃԱՐԻՑԷ

Լօնտրա, 5 սեպտեմպեր

Եըհամը ումումի	46 7/16
1865 իսթիգրա	63 1/4
1869 »	58
Ֆրանսըզ ֆօնտ	56 1/4
Եէնի Օսմանլը իսթիգ.	118 պաշ խաֆօր

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Խազ. Պօն. օգոստ. 24 Սէշրամ գապան	50-16
» » » 23 Սապահ աչըլըը	50-14
» » սաաթ 4	50-15

Իսթիգրազ 1863	315-
» 1865 « «	320-1/2
» 1869	287-75
Սօսիէթէ ժէնէրալ	9-38
Քրէտի »	11 - 39
Շըմէնտըֆէր իսթիգրազը . .	120

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ 25 ՕԳՈՍՏՈՍ

Ինկիլիզ լիրասը	109—1/8
Ֆրանսըզ ալթունու	87—1/4
Բօլ	88—7/8
Գըրմըզ ալթունու	51—25
Պէեազ Մէճիտիյէ (ֆարգը . .	1—16
Պէշլիք վէ մէթալիք (ֆարգ 104-13	104 3/4
Գագըը	117 5/8
Կէլէճէք գուբօնթօսու 0/0	5 3/4

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնէճէլիսին բազարընտա
Նօ. 29 խասի խանընտա ։